

Dr. JOSIP MANTUANI
muzejski ravnatelj
JUBLJANA

1. list izhaja vsak dan, razen ponedeljkov, po 8 mesecev L. 22.-, pol leta L. 6.50 več. — Pošta L. 1.00. — Št. 1.00. — Mirtnice, zahvale, posredništvo L. 1.20, oglaševanje denarnih zavodov L. 2.-. Mali oglasi: 1. stot. za besedo, najmanj L. 3.

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopolni naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravnisti. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne „Edinost“ Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Nekaj o likvidaciji vojne škode

Premnogi vojni oškodovanci ne poznajo pravega poteka likvidacije vojne škode. Ko se jim zdi, da bi bil že čas, da bi prišli slednjič do likvidacije, se obrnejo do osebe, ki zna po njihovi sodbi napisati tako prošnjo. Dotična oseba, čeprav ni imela nikoli opravka z vojno škodo, napravi tozadevno „prošnjo“, zaračuna svoj trud primerno potrebi in pošlje vojnega oškodovanca na pošto, naj sam odpošlje prošnjo v priporočenem pismu v Trst. Vse to je skoraj popolnoma zavrnjen denar. Take prošnje so večinoma brez vsake podlage in finančno intendant samo ovirajo v njenem delovanju. Zato roma večina takih „prošenj“ — v koš. Bolj nestrpnim odgovore, da jim je njihova zadeva znana, da je v teku in naj čakajo še kaka dva meseca. Do tedaj ne dajo več nobenega odgovora.

Konkordat nastopi takoj po sklenitvi svoje težke likvidacijske poti. Davčni urad izpolni se vse potrebne spise in jih pošlje obnem s konkordatom finančni intendant v Trst. Tam zberejo vse konkordate enega gospodarja skupaj in jih likvidirajo vse hkratu.

Finančna intendantca se deli v dve sekciji in ti dve sekciji zopet v pododdelke. Prva sekcija je sestavljena iz arhivskega in informacijskega urada. V njihovi je spravljen spis pod arhivsko pozicijsko številko, brez katere ni mogoče slediti nobeni prošnji.

Drugo sekcijo sestavljajo računski, kontrolni in plačilni oddelki. Posebej je še tehnični urad, ki ima nalogo, da ugotavlja škodo in delo.

Ko preleže vojnoodškodninski spis vse te urade, je likvidacija zaključena in finančna intendantca pošlje vojnemu oškodovancu obračunski listek „Mod. 3.“

Ko je torej prišla prošnja od davčnega urada v Trst na intendantca, so ji dali v arhivskem uradu pozicijsko številko. Arhivski urad odda prošnjo naprej informacijskemu uradu.

Informacijski urad pošlje vojnemu oškodovancu vprašalno polo, na kateri mora navesti vse predume in datjave bodisi v blagu, delu ali denarju, katere je prejel od bivših avstro-ogrskih oblasti ali od italijanskih okupacijskih čet, dipartimento tecnico ali denarnih zavodov. Oškodovanec podpis overoviti županstvo, nakar se odpošlje pola nazaj na financno v Trst. Omeniti je treba, da se potvorba resnice na dotični poli kaznuje po vojnoodškodninskem zakonu z izgubo celokupne vojne škode, ako se dokaže oškodovancu nameravana sleparija. Istočasno popraša isti informacijski urad za informacije pri treh denarnih zavodih (Benetke, Gorica, Poreč), ki so se bavili s predujmi na vojno škodo.

Ako presega konkordat za pohištvo (hiša, hlev itd.) nad 5000, za zemljišče nad 20.000, potem pošlje isti urad vojnemu oškodovancu drugo vprašalno polo, v kateri mora oškodovanec navesti, kdaj je pričel z delom in kdaj je nehaj. Ako traja vzpostavitev nad eno leto, je treba navesti tudi mesečno razdobje in višino dela istega razdobja. Prav tako je treba navesti še enkrat vse morebitne predume od Genio Militare, Dipartimento Tecnico, denarnih zavodov. Oškodovanec podpis mora tudi na tej vprašalni poli overoviti županstvo.

Ako je delo končano, pošlje informacijski oddelk cenitev tehničnemu uradu, ki odpošlje inženirja, da ugotovi, če je vojni oškodovanec v resnici zadelal vsoto, za katero se je pogodil z erarjem (konkordat). Ko dobi informacijski oddelk od tehničnega urada potrdilo vzpostavitve (certificato di reimpiogo), odda vse skupaj računskemu oddelku.

Ako pa znaša konkordat za hišo manj kot 5000 dvojnove vrednosti, za zemljišča pa manj kot 20.000, pošlje drugo polo informacijski oddelk karabinerjem, kateri pregledajo, v koliko je vzpostavljeno.

V slučaju, da je hiša že končana, pa ni vprašalne pole iz Trsta oziroma karabinirjev, potem se napravi na županstvu notorični akt, kjer potrdi štiri nesorodne priče, da je poslopje vzpostavljeno in da se je vzpostavilo v tolikem in tolikem času. Ta notorični akt naj se pošlje na finančno intendantco v Trst I. sekcija.

Vsi tisti, ki so dobili na katerikoli način kak predjem na račun vojne škode, morajo čakati tako dolgo, da se likvidacija popolnoma izvede in da dobi zavod, ki je dajal predume, prej svoj račun plačan, oziroma zagotovljen. Od leta 1923. obstoji odlok, ki pravi, da je treba najprej poravnati dolžni predjem in šele ostanek se izplača gospodarju-oškodovancu. Dotičniki, katerim je delala kaka kooperativa ali zadruga, naj se torej ne čudijo, če ne dobe izplačanih premičnin ali škode na zemljišču, češ mi smo se zgovorili samo za hišo, sedaj nam pa vzamejo vse (in mnogokrat niti to ne zadostuje). Taki

dogovori so popolnoma zasebna zadeva vojnega oškodovanca in dotične firme in se zanje ne briga erar pri likvidaciji popolnoma nič.

V računskem uradu izračunajo, koliko ima vojni oškodovanec vsega prejeti. Tukaj izračunajo tudi povšek. Sploh se tukaj napravi likvidacijski list Mod. 3. Ta urad odda izpolnjen likvidacijski listek in vse k temu spadajoče spise kontrolnemu oddelku, ki ugotovi, na katero ime se mora vse to likvidirati. To je v slučaju posebnih pooblastil, menjanja posesti, ležeče zapuščine ter skrbstva.

Ko se vse to ugotovi, pride likvidacijski listek na plačilni oddelk. Ta pošlje, ako nima vojni oškodovanec ničesar prejeti ali celo plačati, likvidacijski listek naravnost vojnemu oškodovancu, v nasprotnem slučaju pa potom dotičnega urada, pri katerem dobi plačilo. To je občinski urad ali najbližja podružnica Banke d'Italia. Pri poslednji se je treba izkazati z legitimacijo ali pa mora potrditi oškodovančevo istovetnost oseba, katero pozna tudi dotični uradnik.

Kako pravilno razumem likvidacijski list in kaj moram storiti, ko ga sprejemem?

Zahtevajte vedno likvidacijske liste nazaj Doma jih dobro preglejte! Ako ni kaj v redu, reklamirajte naravnost na finančno intendantco v Trst. Šele, ako vam je ta zavrnila, na Komisijo za likvidacijo in ugotovitev vojne škode v Trstu.

Vsi oni, ki z vso vojno odškodnino za premičnine in nepremičnine ne krijejo predujmi ali menice, dobe od finančne intendantce še posebno obvestilo, v katerem je navedena vsota, katero morajo poravnati pri dotičnem zavodu in sicer naravnost in ne potom državnih uradov. **Vsak vojni oškodovanec mora zahtevati od zavoda, ki mu je dal predujem, likvidacijo, iz katere je razvidno, ali ima še kaj prejeti ali dati, in poravnati pa menico in izbris vknjižbe. Do tedaj naj pa hrani vsak zelo dobro likvidacijske liste.**

Likvidacijska pola je sledeča:
V njej se navaja, da se je pod pozicijsko št. in št. mod. 3 likvidirala sledeča vojna škoda:
a) stanovanjske premičnine L
b) kmetijske premičnine L
c) trgovske in obrtne premičnine L
d) zemljišče L
e) nepremičnine v L predvoje vrednosti, L
poviška L

Povišek je treba tako-le izračunati:
TABELA POVIŠKOV VOJNE ODŠKONINE je bila v teh povojnih letih sledeča:

Leto	Čas, tekom katerega je veljal povisek:
4.5	od 1. januarja do 30. junija 1920.
5	od 1. julija do 30. septembra 1920.
6	od 1. oktobra 1920. do 31. maja 1921.
5.5	od 1. junija do 30. septembra 1921.
5	od 1. oktobra 1921. do 14. oktobra 1922.
4.75	od 15. oktobra 1922. do konca febr. 1923.
4.5	od 1. marca 1923. do 31. avgusta 1923.
4.25	od 1. septembra 1923. do 15. maja 1924.
4	od 16. maja 1924. do 15. maja 1925.
4.20	od 16. maja 1925. do 15. septemb. 1925.
4.50	od 16. septembra 1925. pa do tistega časa, ko bo izdan nov odlok, ki bo izpremenil sedaj veljavni povisek 4-5.

Nato je navedena skupna vsota, katero ima prejeti oškodovanec.

Sedaj sledijo odbitki:
a) predujmi pri Zveznem kreditnem zavodu v Benetkah L
b) predujmi pri hipotetnem zavodu v Gorici I. L
v Gorici II. L
v Poreču L
Predujem pri teh zavodih je naveden tako, kakor je bila menica podpisana, torej ni potrebno, da bi se bila že vsa dotična vsota tudi dvignila. Zato se napravi še poseben obračun z zavodom. Menice, podpisane pri hipotetnem zavodu v Gorici ali pa pri Zveznem kreditnem zavodu v Benetkah pred 13. maja 1923., se likvidirajo 100% in pridejo pod označbo Gorica I. Predujmi oziroma menice podpisane po 13. maja 1923. se likvidirajo v obličinah (zadolžnicah) in pridejo pod označbo Gorica II. Možnost pa je, da je oškodovanec podpisal menico pri hipotetnem zavodu šele oktobra 1923. in ima vendar pravico do 100% likvidacije, a to samo v slučaju, če je zavod ugotovil, da je prejel vojni oškodovanec na lastne stroške z vzpostavitvijo že pred 13. maja 1923. in da je imel zavod še kaj denarja iz takozvanega «fondi Maggio», o čemer se je treba prepričati pri zavodu samem in v nasprotnem slučaju reklamirati.

c) predujem od finančne intendantce L
d) predujem v materialu ali delu od Genio Militare L
e) predujem v materialu ali delu od Dipartimento Tecnico L

Tu je navedena vsota, ki se je obrčala za material, ki ga je oškodovanec prejel v skladišču in ki so mu ga prav slano zaračunali. **Propričajte se, ako soglašate z računom skladiščnega urada! Ako ne, reklamirajte pri finančni intendantci.**

- f) material ali delo od avstr. ekspoziture L
- g) material ali delo od avstr. vzpostavitvenega urada L
- h) starostna obraba, povečanje ali zboljšanje L
- t. j. v slučajih, kjer je država vzpostavila potom gori navedenih uradov in oddelkov.
- i) za vojne ostanke, ki jih niso hoteli oškodovanci plačati ali ki jih niso mogli vrniti, ker so bili že zadelani kakor pleh in železje L
- l) živali (govedo, konji, drobnica), dane na račun vojne škode potom dež. kmetijskega urada L
- m) živali, ugotovljene kot vojni plen ali oddane od vojaške ali politične komisije L
- n) živali, spoznane kot vojni plen od kontrolnega urada L
- o) kmetijske potrebščine, oddane od kake kmetijske zadruge ali županstva L
- p. proventi erariali (I).

Ta označba dela onim vojnim oškodovancem, ki imajo naveden predujm pod Gorica II t. j., ki so podpisali menico in pričeli z delom po 13. maja 1923., veliko preglavico. Tu bi moral biti naveden kurz menjave, kar se pa zgodi zelo redko. V tej vrstici je navedena razlika med obligacijami in denarjem, ki se je prejel na račun. Intendantca zaračuna to po uradnem kurzu borze v Rimu, ki je bil tri dni pred izvršeno likvidacijo. To je najhujši udarec za vojnega oškodovanca. Poleg starostne obrabe, ki dosega včasih celo 30%, mora trpeti drugih 30% pri zametavi obligacij in za ostalo mora sedeti 130%, ako hoče vzpostaviti v prejšnji stan, to je s starostno obrabo vred. Torej dobi komaj polovico vojne škode. Pa se še dobe gospodje, ki trde, da so naši ljudje z vojno škodo obogateli. Lepo bogastvo, ko mora za 7000 predujma vrniti danes (ko stoje obligacije vsaj 70) L 10.000! Torej 3000 več! Dela pa hoče imeti inženir napravljene za L 10.000!!

Naslednja črtica omenja višino obresti, ki jih je intendantca dala pod a) Zveznemu kreditnemu zavodu v Benetkah in b) hipotetnemu zavodu v Gorici in sicer pod št.

1) Tu je naveden zavod in vsota v denarju, ki jo je izplačala intendantca, in pod št. 2) je navedeno kot vloga in jamstvo odprtih obresti pri zavodu, označenem pod 1) in sicer število obligacij v njihovi nominalni vrednosti. Po odloku od 10. I. 1926. polaga financna od 19. I. 1926. tudi te depozite v tekočem denarju.

Ako ima vojni oškodovanec še kaj prejeti, je navedeno v spodnjem desnem kotu. Pove se pa tudi, kje ima prejeti denar v obligacijah ali na županstvu ali pa pri podružnici Banco d'Italia, ki je oškodovancu najbližja.

E. M.

Proces radi anconške vsinje

ANCONA, 8. Dne 4. junija se bo pričela pri porotnem sodišču v Aquili razprava proti nekaterim socialistom in komunistom, ki so obtoženi, da so tekom revolucionarnih izgedov v juniju mesecu 1920 umorili v Anconi bersaljskega poročnika Ramello, vojaka Marchianija, policijskega komisarja Dorio in nekoliko policijskih agentov in mešanov.

Obdolženci so bili danes prepeljani iz anconskih zaporov v Aquilo.

Tragičen dvojni med dvema kmetoma

NEAPELJ, 8. V San Gennaru pri Neaplju se je vršil med dvema kmetoma dvojni s puško, ki je zahteval eno žrtev. — Pred nekaj dnevi se je Raffaele Notaro radi neke malenkosti sprl s kmetom Vincenzo Guglielmijem, a je bil oklofutun. Raditega je sklenil, da bo izrabil sleherni priliko, da se bo maščeval nad Guglielmijem. In res sta se nasprotnika danes srečala v San Gennaru. Bila sta oborožena s puškama. Po kratkem prekanju sta namerila puški eden proti drugemu. Pri prvem strelu sta ostala oba nepoškodovana. Toda z drugim strelom je Guglielmi pogodil svojega nasprotnika, ki se je zgrudil mrtev na tla. Iz strahu pred kaznjivo je Guglielmi zbežal v neznan smer.

Sto tisoč so ukradli

MILAN, 8. Danes ponoči so tatovi vlomili v stanovanje gospe Ide Martinazzi ter ji odnesli 10 tisoč lir draguljev in za 90 tisoč lir vrednostnih papirjev zavoda Banca Popolare.

Nov prefekt v Vidmu

RIM, 8. S kr. odlokom je bil parmski prefekt gr. uff. dr. Nicola Spadavecchia imenovan za prefekta v Vidmu. Dosedanji videmski prefekt Ricci comm. dr. Umberto je postavljen na razpoloženje.

Trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Avstrijo

pred jugoslovensko narodno skupščino BEOGRAD, 8. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine je finančni minister odgovarjal na nekatera vprašanja opozicijskih poslancev, nakar je narodna skupščina prešla na razpravo o trgovinski pogodbi z Avstrijo.

Trgovinski minister dr. Krajač je podal daljši ekspozé, v katerem je pojasnjeval posamezne določbe pogodbe. Priporočal je, naj skupščina glasuje za ratifikacijo, ker je to najboljša pogodba, kar jih je Jugoslavija sklenila. Poslanec SLS Zebot je izjavil, da bo Jugoslovenski klub glasoval proti ratifikaciji, nakar je bila seja zaključena. Prihodnja seja se bo vršila v ponedeljek dopoldne.

Glasovanje v odboru za Interparlamentarno unijo

Radicevci glasovali z opozicijo

Mnogo se danes komentira rezultat glasovanja v odboru za interparlamentarno unijo. Kakor znano, je Ljuba Jovanović, ki je bil predsednik tega odbora, odložil svojo funkcijo. Radikali so za to mesto kandidirali dr. V. Jankovića. Na današnji seji pa so radicevci izjavili, da ne marajo za novega predsednika nobenega Pašičevca; glasovali bi kvečjemu za A. Stančiča. Radikali so dolgo prigovarjali radicevcem, vendar pa klub HSS ni hotel popuščati.

Radikali so predlagali, naj se volitev vrši z vzklikom, dr. Hohnjec pa je predlagal, naj se glasovanje vrši tajno. Z večino glasov je bil sprejet predlog dr. Hohnjeca.

Pri glasovanju je dobil Ljuba Jovanović 14 glasov, dr. V. Janković 12 glasov, davidovičevci dr. Kumanudi 1 glas, 1 glasovnica pa je bila prazna (Budisavljević, posl. SDS).

Iz rezultata je razvidno, da so radicevci glasovali z opozicijo, medtem ko so radikali glasovali kompaktno za svojega kandidata. Radikali so bili radi koraka, ki so ga storili radicevci, v začetku precej vznemirjeni, končno pa je Uzunović novinarjem izjavil, da je zadeva malenkostna in pravzaprav osebnega značaja. Rezultat glasovanja samo dokazuje, da je radikalna stranka homogena.

Italijanski poslanik pri dr. Ninčiču

BEOGRAD, 8. (Izv.) Italijanski poslanik Bodrero je danes posetil zunanjega ministra dr. Ninčiča in intervjuiral, naj skupščina čimprej ratificira nepunsko pogodbo.

Pogajanja za trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Madžarsko

BEOGRAD, 8. (Izv.) Danes se je povrnila madžarska delegacija iz Budimpešte, kjer je dobila od svoje vlade nova navodila. Popoldne se je vršila skupna seja jugoslovenske in madžarske delegacije, ki sta razpravljali o tarifnem delu trgovinske pogodbe.

Madžarski ponarejevalci pred sodiščem

Zaščitovanje Nadossyja, Windischgraetza in drugih obtožencev - Vsi se zagovarjajo s patrijotičnimi nameni

BUDIMPEŠTA, 8. Včeraj se je pričela obravnava proti Windischgraetzu, Nadossyju in tovarišem. Ob pol 10. uri je prišel v dvorano sodni dvor. Predsednik senata Töröki je otvoril zasedanje in je prosil, da se avditorij zadrži ves čas razprave popolnoma mirno. Najprvo je bil klican Nadossy, ki je govoril z vidno vznemirjenim glasom; princ Windischgraetz se je ves čas opiral na palico. Nadossy je priznaval, da je kriv. O ponarejanju ga je obvestil pred štirimi leti grof Windischgraetz. Zdelo se mu je v začetku ta misel popolnoma neizpeljiva. Pozneje je Windischgraetz zopet prišel in mu izrazil bojazan, da se politični cilji ne bodo dali doseči radi pomanjkanja finančnih sredstev. Tekom ponarejanja pa je bilo vedno bolj negotovo, kako bo mogoče spraviti bankovce v promet. Zato je bilo treba izvedeti za mnenje izvedencev. Poštni ravnatelj Baros je obvestil bankirja Eliserja in Horvata, da bi povedala, v koliko so falsifikati posrečeni. Reklama, da tega ni mogoče vedeti in da je treba odpotovati v ta namen v inozemstvo. Horvat je na to odpotoval. Od tedaj se Nadossy ni več brigal za zadevo in ne ve, s kakim uspehom se je končalo Horvatovo potovanje v inozemstvo.

Predsednik je nato vprašal Nadossyja, če je bilo ponarejanje namenjeno patrijotičnim ciljem. Nadossy: «Izključno za patrijotične cilje! Mene so potegnili k tej akciji predvsem zato, da bi nadzoroval, da se bi denar obrnil le v domoljubne namene. Pri izdelovanju bankovcev pa nisem igral nikake aktivne vloge. Tudi nisem vedel takoj koliko frankov bodo ponaredili. Pozneje sem izvedel, da se misli izgotoviti 23 tisoč falsifikatov. Za razpečevanje bankovcev v inozemstvu so bili določeni neki mladeniči. Nabavili so si v ta namen sedem rumunskih potnih listov.

Nadossy je izjavil, da so tudi razpečevalci falsifikatov delali le iz patrijotičnih namenov in so dobili povrnjeno samo potnino v inozemstvu.

Po desetminutni pavzi je bil zaslišan princ Windischgraetz. Princ izjavlja, da se ne čuti krivega, ker s ponarejanjem ni zagrešil nobenega individualnega zločina in je bil motiv samo ta, da se pomaga v boju proti zatiranju Madžarstva. Drugič pa tudi ni kriv v točkah, katere mu očita obtožnica. Ideja ponarejanja ni izhajala od njega. On je zvedel za to afero šele takrat, ko so bili izdelani že litografski klišej. Ne ve pa, kje so bili izgotovljeni. Vseh bankovcev je bilo po Windischgraetzu izpovedi natiskanih 29.370, katere pa so deloma sežgali, ker niso bili posrečeni. S ponarejenimi franki bi imele biti oškodovane samo francoske firme. Razpečevanje falsifikatov je bilo prepuščeno predvsem Nadossyju. Za tiste, ki so prevzeli to dolžnost so bile določene nagrade. V ta namen je preskrbel Jankovića 150 milijonov papirnatih kron, radi česar bi odpadlo na posameznika 20 milijonov kron. Görö ni prejel nikakega plačila. O Nadossyju je mislil, da dela z vednostjo oblasti in da bo zato izpeljal celo zadevo tako, da ne bo nič škodovalo interesom države. Zato so vsi mislili, da je izključeno, da bi prišlo do kazenskega procesa. Tajnik Raba je delal samo po njegovih navodilih. Za tem je bil zaslišan Heitz, ki je izjavil, da ni prijel nobenega zaslučka, ker je bila stvar vprizorjena le s patrijotičnim namenom. Ko je bil pozvan na to delovanje, je bilo videti, da se vsi sklicujejo na Nadossyja, o katerem se je mislilo, da dela kot eksponent višjih oblasti. Po tem zaslišanju je bila razprava za danes zaključena.

Peti dan splošne stavke na Angleškem

Ponovni izgredi in nemiri - Nekateri listi so spet pričeli izhajati

LONDON, 8. Število prostovoljcev, ki se odzivajo pozivu vlade, narašča z vsakim dnem. Dosedaj se je prijavilo že 20.000 oseb za prostovoljne agente.

V Hullu je policija napadla 4000 stavkajočih delavcev, ki so protestirali proti vpisovanju prostovoljcev. Mnogo delavcev je bilo ranjenih. Policija je aretirala veliko število demonstrantov.

PARIZ, 8. «Liberté» objavlja sledeče poročilo svojega posebnega poročevalca: Položaj v Londonu se v bistvu ni pravi nič izpremenil. Stavkajoči se zmerom zastavljajo avtomobilom pot. Trajanje stavke zavisí od denarnih sredstev, katerimi razpolaga glavni odbor «Trade Unions». Na vsak način pi verjetno, da bi se stavka zavlekla za več kot par tednov. Cene živeža stalno naraščajo; delavski sloj bodo gotovo občutili v kratkem veliko pomanjkanje.

V Glasgowu so se sinoči ponovili nemiri. Skupina demonstrantov je napadla avtomobile, ki so prevažali kruh; policija je demonstrante napadla in jih 48 aretirala. Karih 300 do 400 stavkajočih je napadlo brzovlak Berwick-Newcastle; lučali so proti vlaku kameenje, pobili stekla in ranili uslužbence ter strojevodjo.

Radi angleške sobote so se danes popoldne prometne prilike v Londonu znatno zboljšale. Vojni minister je izjavil, da je duh v vojski izboren.

Rezervni letniki niso bili poklicani pod orožje.

LONDON, 8. (Popoldne). Položaj se ni mnogo izpremenil. Danes zjutraj je izšlo precej listov. «Daily Graphic» je priobčil tudi slike o stavki. «Times» izhajajo v navadni obliki.

Velik vtis je napravil govor Johna Simona v spodnji zbornici; nastopil je proti stavki. Njegov govor so priobčili današnji listi in zdi se, da bo napravil velik vtis v vsej državi. Simon je bil liberalni minister, je odlični pravnik in vživa velik ugled v krogih «Trade Unions». V svojem govoru je naglašal, da imajo delavci po ustavi priznano pravico stavkanja, vendar pa stavka ne sme ogrožati splošne interese države.

OBNOVITEV SOVRAŽNOSTI V MAROKU

PARIZ, 8. Včeraj dopoldne so začele francoske čete obstreljevati postojanke Rifovcev.

RABAT, 8. Letalci so včeraj v prvih jutranjih urah zopet pričeli delovati. Obmetavali so sovražna zbirališča s bombami. Čete so se pričele skupno s španskimi oddelki zbirati okoli Kerta. Ze štiri dni je lepo vreme.

Francosko-nemški dogovor o zrakovplovstvu

BERLIN, 8. Včeraj je bila v Parizu parafirana konvencija o nemškem zrakovplovstvu. Dogovor razveljavlja skoraj vse dosedanje omejitve zrakovplovstva. V bodoče imajo nemška letala in zrakovplovci lahko poljubno močne motorje in niso vezani na gotovo višino. V veljavi ostanejo le dosedanje določbe o vojaškem zrakovplovstvu, pri čemer jamči vlada za pravilno izvajanje.

nje določb s te strani. Državna bramba ima pravico, da izvežba 72 vojaških letalcev za prometne pilote. Nadalje razveljavlja dogovor sleherni omejitve pri gradbi zrakoplovov. Na ta način ne bo treba uničiti velikih hangarjev v Friedrichshafnu. Nemčija sme imeti letališča tudi v zasedenem ozemlju.

Jesensko zborovanje Družbe narodov
ZENEVA, 8. Predsednik Družbe narodov Išii je sklical redno zasedanje Družbe za ponedeljek, 6. septembra. Glavne točke dnevnega reda so vprašanje sestave Sveta, sprejem Nemčije, priprave za svetovno gospodarsko konferenco in razorožitvena konferenca.

RIO DE JANEIRO, 8. Predsednik republike Bernards je predložil parlamentu poslanico, v kateri odobrava nastop brazilskega zastopnika na zasedanju Družbe narodov meseca marca. Predsednik napoveduje, da pride to vprašanje zopet na razgovor na septemborskem zasedanju.

Pismo iz Jugoslavije

LJUBLJANA, dne 7. maja.
Peti maja je vlada srečno prebrodila in dokazala, da ima močno večino. Za predlog odbora za prošnje in pritožbe so kompaktno glasovali tako radičevci kot radikali in vse vesti o konfliktu med vlado in radikalnim klubom so bile s tem demantirane.

Situacija pa še vseeno ni čista, ker ni položaj v radikalnem klubu še razjasnjen. Konflikt med Nikolo Pašičem in Ljubo Jovanovićem je še vedno odprt, ker je glasovanje v širšem glavnem odboru radikalne stranke brezpomembno, če se ne izreče tudi radikalni poslanski klub za izključitev Ljube Jovanovića. O tem ima pasti odločitev na seji radikalnega poslanskega kluba.

Stališče Nikole Pašiča se je v zadnjem času nekoliko okrepilo. Predvsem zato, ker je bil izvoljen za predsednika radikalnega kluba, pa čeprav se je proti temu vodila ostra kampanja. Poleg Jovanovićevega lista je zlasti nastopil proti Pašičevi izvolitvi »Politični glasnik«, ki je imenoval to izvolitev kot nelegitimno in škodljivo. Zakaj po njegovem mnenju je glavna naloga vlade, da se bori proti »pašičevščinu«. To pa je nemogoče, če je predsednik najmočnejšega vladnega kluba Nikola Pašič. »Politični glasnik« odločno zahteva, da je treba borbo proti Pašiču dobojevati in zato hoče, da se radikalni poslanci jasno izjavijo ali so za Pašiča ali pa za Jovanovića. Da bi sedeli nekateri poslanci med dvema stoloma, je nemogoče, ker Ljuba Jovanović ne bo odnehal od boja. »Politični glasnik« slovi kot zelo vpliven list in če njegov nastop ni dosegel zaželjenega cilja, potem iz tega vsekakor sledi, da si je Pašič z izvolitvijo za predsednika radikalnega kluba utrdil pozicijo.

Na drugi strani pa tudi Ljuba Jovanović in njegovi pristaši ne drže rok križem. Ljuba Jovanović je naslovil na radikalni klub obširen protest proti sklepu širšega glavnega odbora in argumenti Lj. Jovanovića niso ostali brez vpliva na radikalni klub. Gotovo je, da Lj. Jovanović ni v radikalnem klubu osamljen in da je v njem precej poslanec, ki bi obenem z Jovanovićem izstopili iz kluba, če bi bil ta izključen. Ne ve pa se, kako veliko bi bilo to število, vsekakor pa je gotovo, da se vladna večina brez Jovanovićevega pristašev in HSS ne bi mogla sestaviti.

In to je glavni vzrok, da center radikalnega kluba, ki hoče na vsak način ohraniti edinstvo stranke, stalno pridobiva na moči. Čim ostrejša postaja borba med Pašičem in Lj. Jovanovićem, tem močnejša postaja pozicija vlade Nikole Uzunovića. Ključne situacije je tako vedno bolj v rokah vlade in četverice ministrov, ki so pravi reprezentanti sedanje vlade. Ti ministri so: ministrski predsednik Nikola Uzunović, zunanji minister dr. Momčilo Ninčič, notranji minister Boža Maksimović in minister dr. Srškić.

Nekateri najbližji Pašičevi pristaši, ko dr. Krsta Miletić so sicer hoteli zmanjšati avtoriteto teh štirih ministrov, toda napad se je docela ponesrečil in sam Pašič je čutil potrebo, da nastopi v »Politiki« v obrambo ministrov Uzunovića, Ninčiča in Srškića, dočim ni hotel še braniti ministra Maksimovića. Pa tudi proti temu je kampanja pašičevcev popolnoma prenehala, čeprav so še pred kratkim zahtevali, da mora Maksimović na vsak način demisionirati.

Čeprav pa se je stališče vlade zelo utrdilo in se je za njo izjavila tako Jovanovićevega ko Pašičeva okolica, je vendar še negotovo, če bo mogla vlada obstati. V tem oziru bo odločilna korupcijska debata v skupščini, ki se prične 13. maja. Opozicija se pripravila na to debato z vso vneto in izdatno pomoč bo dobila v Ljubu Jovanoviću, ki napoveduje nova senzacionalna odkritja. Če bo vlada to debato vzdržala in če bo predvsem klub poslancev HSS ostal v tej debati vladi zvest, potem je prestala vlada g. Uzunovića svojo najtežjo preizkušnjo, potem je njen obstoj zagotovljen.

Mnogi radikali se silno trudijo, da bi našli za to debato kako kompromisno rešitev. Ta akcija pa se v resnih parlamentarnih krogih ne pozdravlja, ker se splošno želi, da se vse stvari vendar že enkrat razčistijo, ne pa da gnij kom-

promis onemogoči vsako ozdravljenje naših notranje-političnih razmer.

Od mnogih strani pa se tudi naglašajo potreba novih volitev. Bistvene izpremembe volitve sicer ne bi prinesle, vendar pa bi mogle biti koristne, če bi se izvedle popolnoma objektivno. Če vlada Uzunovića ne bi mogla vzdržati večine, potem je skoraj gotovo, da bo skupščina odgodena in v oktobru razpuščena. Vlada Uzunovića bi potem tudi izvedla volitve, ki bi bile v januarju. Kakor rečeno bo tudi o tem odločil 13. maja, katerega pričakuje ves naš politični svet z nestrpnostjo.

Končno bi bilo omeniti še komitski atentat v Strumici. Zločinski bolgarski komita je zagnal v mirno prebivalstvo dve bombi in ubil dva meščana, 30 pa težko ranil. Vsled tega atentata je nastalo po vsej južni Srbiji silno razburjenje in pod pritiskom javnega mnenja je morala naša vlada precej ostro nastopiti v Sofiji. Vsak pacifist mora nastop vlade le odobriti, ker dokler bodo bolgarski četaši s svojimi atentati razburjali prebivalstvo Južne Srbije, tako dolgo tudi ni upati, da pride do pravega zbliznanja med Srbi in Bolgari. Samo s srbsko-bolgarskim zbliznanjem pa je zagotovljen mir na Balkanu in zato je upati, da bo tudi bolgarska vlada storila svojo dolžnost in preprečila nadaljne atentate četašev. R. S.

Dunajsko pismo

BIVŠA VOJNA POSOJILA PRI ZAVAROVALNICAH

Dunaj, 29. aprila 1926.

Mnogim našim rojakom je še v bridem spominu, kako so morali podpisovati in izplačevati vojna posojila v bivši monarhiji. Kdor je kolkaj premogel, je moral podpisati vojno posojilo, sicer ni imel miru, in to kar po večkrat, spomladi in jeseni, kadarkoli so avstrijski generali rabili denar. Ako je imel kdo prihranek v hranilnici, so orožniki gotovo vedeli, in ni mu preostalo drugega nego — podpisavati vojna posojila drugo za drugim. Niti popularne naložbe v hranilnicah za mladolčne otroke niso bile varne; enako ne vsakovrstni depoziti na davkarijah ali drugih obsestvih, pri notarjih, odvornikih itd. — Kjerkoli so kaj izohajali, je moralo iti za vojno posojilo, kajti to so razkricali za — najvažnejše naložbe, a obljubljene teh posojil za najboljšo papirje — Gorje nje-mu, ki bi se bil upal javno izreči kak dvom o resničnosti take »varnosti«. Obdolžen je bil veleizdajec in zaprt. Takih slučajev je bilo!

Ali mnogi ljudje vendar niso dosti zapu-pali tem papirjem. Podpisati in plačati so sicer morali, ali takoj so — kakor pravijo finančniki — lombardirali te obljube za 75% vrednosti, t. j. za vsakih 2000 K so prejeli v gotovini 750 K (ali tako nekako). S tem so izgubili samo eno četrtino, a kdor tega ni storil, je izgubil mnogo več ali vse. (V nasledstvenih državah ne postopajo enako. Na Češkem so precej dobro odrezali. Kako je v Italiji?)

Ali tudi kdor ni imel denarja, je mogel podpisati in plačati vojno posojilo: obremeni je svoje posestvo, napravil je torej dolg in plačal vojno posojilo. Najrazličnejše denarne transakcije in manipulacije so si izmislili, država je dovolila razne olajšave pri takših in kolekih, samo da je lovila mnogo kalinov na tak lim.

Vojnih posojil so se polastile tudi zavarovalnice in s hudo gonjo so se lovili neštetih agentov od vasi do vasi ter zavarovali ljudi na doživetje ali za slučaj smrti. Najraje so videli, da so ljudje plačali vso zavarovalnino hkratu. Zavarovalnice so plačale vojno posojilo in prejele obljube, ki so jih seveda takoj lombardirale.

Iz Kobariida mi poroča g. J. S. svoj slučaj, ki je zanimiv. Dne 16. julija 1918 je zavaroval pri »Feniškis« svojega sina za 5000 K vojnega posojila. Plačal je hkratu vso zavarovalnino — 3000 K. Za svojih 3000 K je imel takoj vojno posojilo za 5000 K, seveda ni imel v rokah obljube, da bi jih morda sam lombardiral, marveč to je storil »Feniškis« in prejel za nje tri četrtine vrednosti. Ker je g. J. S. sam že plačal tri petine, je napravil »Feniškis« pri njem izvrstno kupčijo, kajti izplačal je državi 5000, a prejel je 6750 K.

Zavarovanec je umrl 14. januarja 1925. Oče mi je pisal, naj pozivem pri zavarovalnici, kako je s to zahtevo, ki je jasna. Kar je zavaroval, to dobi: obljubo vojne posojila iz 1. 1923 za 5000 K. — Ni mi znano, ali je ta papir v Italiji kaj vreden in koliko. — Tako je v tem slučaju, ko je zavarovanec plačal vso premijo. V slučajih, ko zavarovanec niso plačali več nego enoleten obrok premije, naj bodo zadovoljni, da jih vojno posojilo ni huje oškodovalo.

Zavarovalnica »Phönix« (Lebensversicherung-Ges., Wien I, Rieneberggasse 2, nasproti trgovskemu sodišču) ima menda največji delež vojnih posojil. To je ena tistih redkih avstrijskih zavarovalnic, ki je ohranila koncesijo in torej nadalje posluje v novih deželah Italije. — V Trstu ima svojo podružnico, kakor imata tudi »Assicurazioni Generali« in »Riunione Adriatica di Sicurtà« na Dunaju svoji podružnici v lastnih palačah.

»Phönix« je ohranil tudi v Italiji vso klientelo po ključu 60 L za 100 K. Zavarovanci plačujejo nadalje premije po tem ključu in enako plačuje svoje obveznosti. Isto bi moralo biti pri drugih zavarovalnicah, ako je še katere druga razun Feniškisa.

Zavarovanci vojnih posojil morejo to dejstvo izkoristiti. Kdorkoli je plačal kako večjo svoto, se more z družbo pogoditi, da sklene ž njo kako novo zavarovanje, v katero mu bo dosedanja vplačila upoštevala. Tako so mi tu v centrali namignili. Ne vem pa, ali bi tudi v tem slučaju upoštevali polnih 60 L za 100 K. — Ali možnost pogajanj je dana in bi se poskus morda izplačal.

Tiste zavarovalnice pa, ki ne poslujejo dalje v Italiji, seveda niso tako kulantne. Obdržale so zlate krone, ki so jih več ali manj ugodno naložile v raznih valutah in nepremičninah, a svoje obveznosti plaču-

jejo po načelu: Krona je krona. O kaki valorizaciji ni govora. Tako delajo tudi nasproti svojim državljanom, toliko raje proti tujim. Zavarovanec pri »Feniškis«, ki jih je veliko, so imeli pri izbiri družbe posebno srečno roko. A. Gabršček.

Dostavek: Na koncu zadnjega dopisa o dohodu delavcev v Avstrijo je tiskarski skrat pokvaril in napravil tako: »Uspeh je za omenjeno število (delavcev) neverjeten«. Prav je tako: »Uspeh za omenjeno število je verjeten«, t. j. ako bi mogel posredovati za manjše, omenjeno število, da bi mogel doseči ugoden uspeh. — A. G.

Politične vesti

NOVA TEŽKA KRIZA V NEMČIJI

Kakor da nimajo v Nemčiji dovolj drugih skrbi in težav že vsled učinkov rusko-nemške pogodbe v vsej evropski javnosti — divja sedaj silen notranji politični boj radi — barv na državni zastavi. Razburjenje je toliko, da utegne dovesti celo do kancelarske krize in do odstopa kancelarja. Gre za veliko vprašanje: ali črno-belo-rdeče, kakor je bilo v blaženi dobi Hohenzollerncev, ali pa črno-rdeče-zlato, kakor določa weimarska ustava sedanje republike? Do ognja v struhi pa je prišlo, ker se je državni kancelar Luther udal pritisku tistih krogov, ki ne morejo pozabiti na nekdanje lepe wilhelminske čase in se kar ne morejo in ne morejo znati v omraženih jim republikanskih razmerah. Vsaj v barvah na državni zastavi naj bi dalje živel spomin na nekdanje čase. Državni kancelar bi hotel to navzkrižje med prošlostjo in sedanostjo rešiti — s kompromisom. Pripravlja se naredba državnega predsednika, po kateri bi sicer po ustavi določena oficijelna državna zastava ostala, ali poleg nje naj bi vnanja diplomatska zastopstva razobežala tudi zastavo črno-belo-rdečo.

R. S.

Narodni svet

»Edinost« se je doteknila v nedeljskem uvodniku zelo kočljive reči: poloma Jadranske banke. Tako citamo v »Goriški straži« od 5. t. m. Hvaležna da nam je ta goriška usmiljena sestra, ker smo se povzpeli do take izjave in to da si bo naša javnost zapomnila. Človek bi bil pričakoval, da bo goriška nuna res kaj mastnega povedala o Jadranski banki, tako da se bo prijemala naša javnost za glavo. Naki! Namesto senzacionalnih odkritij, ki naj bi nam zamašila usta, se je raje spustila po-božna nuna v ponavljanje starih sloč o Banki Adriaticke, o inseratu, ki ga je ta banka pridobevala v našem kakor v drugih listih.

Sploh pa se gospodje strujarji v zadnjem času kaj radi delajo — neumne, češ to je najboljši način, da se tudi javnost zavede v neumnost in v najgorostasnejše zmote. Kaj lep zgled nam je dal poslanec Besednjak v isti številki »Goriške straže«, kjer je objavil »poglasilo« k stvari, ki je bila jasna. Prav tako jasno je za vsakega normalnega človeka, da smo v nedeljskem članku mislili na Jadransko banko, torej na nekaj cvetočih in veliki slovenski denarni zavod, in ne na fašistovsko Banco Adriatico. Na tisti zavod, proti kateremu so uganjali goriški strujarji naravnost blazno gonjo. In to v hipu, ko so udeleženci (ki pa nismo bili mi) zastavljali vse svoje sile, da bi se zavod rešil, in s tem rešil kapital in da bi se odvrnil polom banke, ki bi za naše ljudi imel še dosti hujše posledice. V onih kritičnih po-vojnih časih so se vsa strujarska gla-sila divje zaganjala v omenjeno banko, dasi so njihovi voditelji dobro vedeli, da so v igri milijoni prihrankov našega ljudstva. Kdor je kolkaj po-učten o občutljivosti denarnih zavodov v takih kritičnih hipih, ta ve, da po-meni vsak člančič sovražne propagan-de lahko naravnost milijonske zgube. To so dobro vedeli tudi goriški klerik-alcji — a kljub temu so se udeleževali one gonje brez ozira na usodo milijono našega ljudstva. Na ta način je bila banka upropaščena in izključeno je bilo, da bi si zopet opomogla. Tedaj se je odločalo o usodi te nekaj cvetoč-slovenske banke, a gospodom stru-jarjem pripada častno mesto v zboru onih, ki jih je celo njihov bratec »Slo-venec« označil za največje narodne zločince nad našim ljudstvom. Pravi ustvaritelji fašistovske Banke Adria-tike so oni sami, oni isti, ki so spravi-li s svojo gonjo prejšnji slovenski za-vod v tak položaj, da je bila naciona-lizacija neizbežna, ako se ni hotelo dopustiti, da pride že tedaj do še večjega poloma.

In javnost to dobro ve. Zapomnila si je, kako so bili strujarji sposobni, da se igrajo v svoje politične namene tudi z milijoni ljudskega denarja, samo da morejo uganjati svoje strankarstvo. To se je razločno videlo tudi pozneje, ko je stopila na mesto Jadranske banke nova banka Banco Adriatica. Tedaj so strujarji naenkrat utihnili. Niti ene besedice proti fašistovskemu zavodu. In vendar so se gospodje bili po prsih, da so vedeli, da Banca Adriatica ne stoji dobro. Ali ni bila tedaj njil-hova sveta dolžnost, da bi opozorili našo javnost na nevarnost, ki je pre-tila? A kako so se v resnici obnašali? Oni isti strujarji, ki so izbruhali na kvintale ognja in žvepla proti denar-nemu zavodu, dokler je bil še slovan-

Kancelar Luther se je nadejal, da s tako dvostransko rešitvijo potolaži ene, ne da bi razburil drugih. Ta račun pa se ni sponesel. Vest o tej nameravani spremembi je zanesla ogenj v strehe vseh krogov, zvestih republiki, od socialno-demokratskega krila pa do katoliškega centra. To razburjenje je prišlo do silovitoga izraza na razpravi v državnem zboru v govoru socialnega demokrata Scheidemanna. Govornik je izjavil, da je državni kancelar s svojo naredbo o barvah državne zastave zadal udarec v obraz pristašem republike in državnim zastavam. Na drugi strani pa da je napravil uslugo pučistom, monarhistom in morščem, ki se zbirajo pod črno-belo-rdečo zastavo. Takega državnega kancelarja — je vzkljnil socialno-demokratski voditelj — ne more njegova stranka trpeti še nadalje. Tudi govornik centra je sporočil o velikem ogorčenju v tej stranki, dočim je glasnik demokratov napovedal predložitev predloga, da se državnemu kancelarju izreče nezaupanje. Tako grozi sedaj iz te zastavne afere težka kancelarska kriza, katere rešitev bo najbrže v odstopu kancelarja.

Nemški hipernacionalci vseh barv seveda plavajo v sami radosti. Že z rusko-nemško pogodbo jim je bila naklonjena znamenita vnanje-politična koncesija, a sedaj jim je prišla še ta notranje-politična. Če socialni demokrati definitivno odrečejo sedanji vladi »srednje linije« svojo pomoč, potem utegne nemškimi nacionalcem dogoreti še tretji veliki uspeh: odpre se jim pot v vlado! Sedanja vlada se je posebno ponašala z uspehom, ki ga je dosegla v Locarnu. Ali kaj ji koristi to, če pa ji kože, ki jih pere, sproti odnaša val notranje nemško-nacionalne propa-gande?!

R. S.

DNEVNE VESTI

ski, so popolnoma molčali o pravem stanju banke, ko je bila — fašistovska. In to kljub temu, da so vedeli, kako stvari stojijo. Tako je prišlo, da so držali denar v Banca Adriatica do zadnjega tudi mnogi njihovi pristaši in njihove ustanove.

Da, kočljive reči smo se doteknili v našem nedeljskem uvodniku — a kočljive ne za nas, temveč za gospode strujarje. Zato bi bila goriška gospa nuna storila mnogo bolje, če bi bila molčala!

Dobrotnikom naših malčkov!

Ne le za duševno, temveč tudi za telesno hrano naših malčkov mora skrbeti »šolsko društvo«. Ja je vse to zvezi z ogromnimi stroški, nam ni menda treba posebej poudarjati. Zato se obračamo do vseh naših rodoljubov, da družstvu z darovi priskočijo na pomoč. Saj ni rečeno, da bi mogel kdo darovati, kar njegove gmočne razmere ne dovoljujejo. Nel Darujmo vsak po svoji moči; še tako majhen dar se s hvaležnostjo sprejme.

Obračamo se s prošnjo tudi do naših družtev širom Julijske Krajine, naj bi se vsako ob priliki svoje pridelitve spomnilo naših malčkov. Želeti bi bilo da bi vsako društvo privedlo vsaj po eno pridelitev v korist »šolskega društva«.

Tudi Tebi, mladina, ki se sedaj spomladi sestajaj na prostem, ko priraja izlete, razne tekme itd. pripravljamo, da me zabiš naših najmlajših. Bo li ostala ta naša prežnja klic vpiljočega v puščavi?

Gostovanje tržaških igralcev v Trg. domu in pa ofer na starem pokopališču v Gorici

Prejemamo pismene in ustne pritožbe od raznih strani, češ da je nedeska »Edinost« napačno poročala, da so vse predstave prepovedane za nedeljo 2. maja. Tržaški igralci pa so vendarle lahko nastopili v nedeljo popoldne v Trgovskem domu; nekateri pa da se radi dotičnega obvestila »Edinosti« niso udeležili predstave, ker so mislili, da je ne bo in so se zato raje podali v »ofer« cirkusa na starem pokopališču.

Naše poduredništvo v Gorici je prejelo obvestilo od goriške kvesture, da se ne 1. in ne 2. maja ne sme vršiti nikak predstava, veselica ali tem podobno. In ravno na podlagi te prepovedi so bile zabranjene vse že prej napovedane pridelitve po deželi tako na pr. v Dobravljah, Slapu ob Idriji in drugod. Le za mesto Gorico je kvestura pozneje izjemoma dovolila predstave, ker je imela na razpolago dovolj osebja za varnostno službo. »Edinost« je bila torej obveščena o splošni prepovedi predstave na Goriškem v nedeljo dne 2. maja, ne pa o izjemi za mesto Gorico.

Toliko v pojasnilo javnosti z ozirom na omenjeno vest v našem listu.

RODEBINSKA PROSLAVA.

Dne 9. maja, danes slavita v Mariboru pedesetletnico rojstva in petindvajsetletnico svoje poroke Fran in Antonija Antontič bivašca večletna hišnika »Narodnega doma« v Trstu. Z ozirom na dejstvo, da je bil Antontič v tedanjih časih zelo šibkega zdravlja, je tem pomembnejše, da je doživel ta rodbinski dogodek čil in zdrav. Slavljencema, ki imata veliko znanstva v Trstu in v tomajski občini, naše čestitke.

ČASTNI VEŠER K. TERČIČA.

Dramatični krožek »Čitalnice« je zaključil svojo sezono. Čeprav je bila letošnja zaradi znanih prepovedi razmeroma kratka, vendar se je opazil velik napredek pri vseh igralcih. Tu ni več tistih hudih razlik med igralcem in igralcem, vse igranje je bolj umirjeno in slito v enotnost. Kako veliko delo je imel ta dramatični

krožek bojo razumeli, če pomislimo, da je vkljub vsem oviram uprizoril v obeh sezonah štirideset predstav. Da je zmogel vse to ogromno delo, je predvsem zaslug K. Terčiča. On je hrbenica vsega dela. Pri vseh 40 predstavah je sodeloval bodisi kot režiser ali kot igralec. Kdor ga ni videl v »Tujem kruhu« v »Krojačku junačku« v »Tatu«, »Papá ekscelenci«, v »Ugrabljenih Sabinkah« in drami »Za srečo« itd., ta ne pozna Terčiča.

Da pokaže »Čitalnica«, da upošteva njegovo delo in da razume ves trud, ki ga je imel Terčič z dramatičnim krožkom, mu priredi častni večer. Svoj častni večer bo obhajal Terčič v četrtek 13. t. m. z »Ugrabljenimi Sabinkami«.

Ne dvomimo, da si je pridobil Terčič s svojim delom na odru v povojni kot tudi v predvojni dobi mnogo prijateljev, ki do-kažejo s svojim pismom, da znajo ceniti njegov trud.

S tem častnim večerom bo obhajal Terčič tudi jubilej svojega 15-letnega delovanja na našem odru.

DVA KONCERTA.

V petek 13. t. m. priredi znameniti mo-ravski kvartet — Frančišek Kudláček, Josef Jedlička, Josef Trkan in Josef Křenik — koncert v dvorani »Circolo Artistico«. Začetek ob 20. uri. Program objavimo v jorkovi številki.

— V isti dvorani bo v soboto 15. t. m. koncert Ženskega podpornega društva ju-goslovenske naselbine v Trstu. Na programu so izbrane jugoslovenske in italijanske skladbe. Sodelujeta gca. Zdenka Zikova, primadona, in g. Marj. Simenc, član za-grebske opere. Na glasoviru spremlja g. Srečko Kumar, profesor glasbene akade-mije v Zagrebu. Vstopnina L 5; prvi se-deži L 15, drugi 10, na galeriji L 5. Čisti dobiček je namenjen za dobrodelne svrhe. Začetek ob 21. uri.

Dva nova inženirja.

Pred dnevi sta bila na univerzi v Ljubljani promovirana naša tržaška rojaka gg. Vladimir M. Anžlovar in Bruno M. Gombac za inženirja kemije. Obema naše čestitke!

IZ UREDNIŠTVA.

Radi pomanjkanja prostora smo morali odložiti nekaj sicer važnega gradiva na prihodno številko. V terek objavimo tudi važen poziv, ki se nanaša na vojno škodo na kar opozarjamo vojne oškodovance.

Društvene vesti

— »Čitalnica«, nogometna skupina. Danes običajna trenaja odpade, ker so igrišča popolnoma zasedena — Načelnštvo.

— Slovenska čitalnica v Šklednju. V terek 11. t. m. 20. redni občni zbor v društvenih prostorih z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

— Šentjakobska podružnica »Šol. društva« naznanja, da se vrši prihodno nedeljo 16. t. m. ob 10.30 popoldne v dvorani DKD redni letni občni zbor. Najvažnejša točka dnevnega reda je brezdvomno volitve novega odbora, ker se je stari odbor tako skrdil, da ni moglo več delati. Mladina, tukaj je polje za delo, sprejmite tudi to društvo v svoje roke!

— Gojanci in gojenke otroškega vrta pri Sv. Jakobu nastopijo prikrat letošnje leto prihodno nedeljo ob 3 popoldne v dvorani DKD z raznovrstnim sporedom. Ljubitelji naše mladine pridite množično, da bodo najmlajši med nami videli našo skrb za njih!

— Mandolinistični krožek v Gorici otvori koncem meseca maja novo tečaj za mandoliniste in kitariste-začetnike. Sprejemajo se gojenci in gojenke, ki nimajo manj kot štirinajst let in samo taki, ki stanujejo v Gorici. Vpisovanje se vrše v ulici S. Giovanni 7/1 dvorišče ob nedeljah od 10 do 12 zjutraj ter ob torkih in petkih od 8 zvečer dalje. Vpisnina znaša L 2.— Prva skupna vaja udeležencev se vrši 31. maja. — Odbor.

— Glasbena Matica. V terek 11. t. m. bo odborova seja v pisarnici g. predsednika. Vabijo se vpludno gg. odborniki, da pridejo na to sejo.

— Klub Esperantistov. Radi neugodnega vremena se izlet v Devin prenese na nedoločen čas.

Danes v nedeljo ob 1.30 se vrši skupni sestanek vseh članov in članic v zvezi s kratkim predavanjem o sportu.

Vabljeni so vsi prijatelji kluba in ljubitelji sporta.

— S. D. »Primorje« Prosek naznanja vsem članicam S. U., da se vse pismene prošnje za prijateljske tekme z gori omenjenim društvom pošiljajo edino na naslov Cibic Vladimir Prosek št. 8.

SPORT

SPORTNO UDRUŽENJE.

Poročilo O. S. V.

V petek 14. t. m. se bo vršila seja širšega odbora I. Prisotnost vseh obvezna. Naproseni so, da se udeležijo seje gg. revizorja ter načelnik V. O. Seja se vrši ob 20. uri in pol v prostorih V. G. Zanetti št. 1-1.

Današnja prvenstvena tekma II. div. Adria-Primorje odpade.

IGRIŠČE S. D. ADRIA

(Danes 9. maja 1926 — via Calvola, nasproti Loydovemu stolpu.)

Program:

1. Divizija: Zarja-Obzor. Upamo, da Zarja še ni vrgla puške v koruzo. Res, da ima nasproti sebi v nedeljo močnega nasprotnika, ki ji kar ne dovoljuje upati na zmago — toda s strani mlade, nadebudne Zagre je prikaže naša javnost senzacij in Zarja je temu pričakovanju že večkrat zadovoljila. Tekma bo zanimiva tudi radi dejstva, da se z naglimi koraki bližamo finalom in bi ena senzacija prevrgla vse današnje sklepe in račune. Ta tekma prične točno ob 3.20. Naj nihče ne zamudi prilike! Ob petih se na igrišču Adrije srečata v četurni tekmi močni četi C. S. Tergeste in C. N. S. Rocco. Toliko v obvestilo za zaključek vspremeta.

Igrišče »Obzora«

Hazena: Prosveta-Adria (Pričetek ob 14.30). Nogomet: Prosveta-Adria (Pričetek ob 16). Našem sporta željnemu občinstvu, je le redkokdaj bila dana prilika, prisostvovati tako zanimivim tekmam, kot bode današnje. Kdo izide kot zmagovalec, bomo zvedeli danes na igrišču. Torej vsi na igrišče Obzora!

Iz tržaškega življenja

Dramatično srečanje dveh starih sovražnikov
Trgovec streljal na javni ulici proti svojemu konkurentu in ranil dve drugi osebi

Včeraj popoldne se je odigral pred železniško postajo pri Sv. Andreju tragičen prizor. Okoli 12.15 je na ulici pred glavnim vhodom postaje nenadoma zadonelo več strelav, katerim so kmalu sledili prestrašeni kriki. Ljudje, ki so se razburjeni prihiteli od vseh strani, da vidijo, kaj se godi, so zapazili starega gospoda, ki je bežal pred približno 40-letnim, dostojno oblečenim moškim, ki je ves razburjen drvel za njim in pri tem streljal z revolverjem. Starejši gospod je ravno dospel pred glavni vhod in smuknil notri, ko se je neka mlada gospa, ki je v istem hipu šla po stopnišču pred udom, bolesto zavpila. Se opotekla in padla na tla; skoro istočasno je poleg nje zavpil neki vojak, ki ga je streljanje privabilo iz postaje. Oba sta bila ranjena. Tragični prizor, ki je trajal le par sekund, je povzročil med navzočnimi veliko zmedo. Končno je prihitel neki policijski agent, ki je moža z revolverjem aretiral in ga odvedel na policijski urad na postaji, kamor se je podal tudi starejši gospod, ki je ostal k sreči nepoškodovan.

Medtem so navzočni priskočili na pomoč ranjeni gospe, ki je krvavela iz desne rame in desnega lica. Posadili so jo v neki javni avto, s katerim je bila prepeljana v mestno bolnišnico. Tam se je ranjenka izkazala za 23-letno zasebnico Lindo Denich in povetala, da je hotela opoldne odpotovati v Pulo, odkoder je doma; za komaj je peš hodila od stopnišča s t. amvajja in se najotila proti ubodu, je nenadoma začela strelati; predno se je zavedla, kaj se pravzaprav godi, je začutila, da je ranjena. Zdravnik je ugotovil, da ena krogla je predrila ramo, druga krogla pa je Denichevi globoko opraskala lice v dolžini kakih 10 cm. Ranjenka je bila sprejeta v kirurški oddelek; ako ne nastopijo kakšne komplikacije, bo ozdravila v 3 tednih.

Ranjeni vojak, ki je bil spoznan za 21-letnega Egidija Toma, dodeljenega 12. pešpolku, je bil medtem prepeljan v vojaško bolnišnico v ulici Fabio Severo. K sreči ni bil nevarno ranjen, krogla mu je le prebila palec desne roke. Vendar pa se bo moral zdraviti kakih 14 dni.

Povzročitelj krvavega dogodka, ki bi bil malone imel tragične posledice, se je izkazal za 40-letnega Emila Costante, trgovca iz Cerovelj v Istri. Starejši gospod, kateremu so bili namenjeni njegovi strelji, je pa 71-letni trgovec Anton Mezzar iz Pazina. Pri zaslišanju je prišlo na dan, da živita moža že delj časa v hudem sovraštvu radi gmotnih interesov. Kot trgovca sta si

(Dalje na IV. strani)

Poslano

Preklic.

Podpisani preklicuje in obžaluje svoje neutemeljeno obrekovanje g. Josipa Fajdige iz Postojne in se temu zahvaljuje, da je odstopil od sodnega postopanja.

MIHAEL ŠIBENIK
Postojna 26.

Rogaška Slatina najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, mehurja, žolčnih kamnov, ledvic in jeter. Izven glavne sezone izredne, nizke cene. Zahtevajte prospekte. (521)

Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor mu zakon veleva.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Torre bianca 21, pouk in prevodi v vseh jezikih. (717)

GLASOVIRJE in harmonije popravila in uglašuje Pečar, Gorica, via Corso 17/II. 715

TOVARNA zamaškov se prodaja radi boleznih. Trst, Via Raffineria 7, na dvorišču. 707

SOBICO prijazno, pri preprosti družini, išče urednica. Naslov pustiti pri upravnistvu. 704

OSLIČKA z malim vozom prodam. Kosmač Anton, Zabržec (Mocco). 695

V **BRJAH** št. 39, pri Gorjanskem se da v najem hiša z vrtom. (Kuhinja in dve sobi). 703

PRODAJALKA, izvežbana v manufakturni trgovini, dobra in zanesljiva moč, išče mesta. Cenjene ponudbe pod »Dobra moč« na upravništvo. 716

TOMBOLO priredi za binkošne praznike zavarovalnica goveje živine v Borštu v prostorih g. Ivana Petaros št. 60. 706

NAZNAJNAM cenjenemu občinstvu, da imam veliko izbero taglerjev od L. 150 naprej, plaščev od L. 120 do L. 300 in krasne svilnate obleke. Priporoča se dobroznana šivilja Rieger, via Commerciale 3. 714

PODLISTEK

JULES VERNE: (70)

Skrivnostni otok

Osemnajsto poglavje.

Ciru Smithu je delo popolnoma uspelo. Po svoji navadi pa je ostal miren, ne da bi preglasno izrazil svoje zadovoljnosti. S prekrižanimi lahti je gledal tja z očmi, ki so bile gotove svojega smotra. Harbert je bil ves navdušen; Nab je skakal okoli od veselja; Pencroff je pozibaval z glavo na širokih ramenih in mrmral:

— No, seveda, našemu inženirju se vse posreči!

In v resnici je nitroglicerin pokazal strašen učinek. Proti morju obrnjeni odtok je bil tako širok, da se je moglo skozi vanj odtekat trikrat toliko vode kakor skozi prejšnji odtok. Zato je bilo pričakovati, da se bo jezero v kratkem znižalo vsaj za dva čevlja.

Naseljenci so se vrnili h kaminom po se-kire, okovane droge, vrvi, kresilni kamen, jeklo in kresilno gobo; nato so se vrnili na planoto.

Med potjo se mornar ni mogel vzdržati,

DOPISOVANJA z gospodom od 26 let naprej, želita gospodični. Prednost imajo oni, ki jih zanima pekarna. Pisati pod «Bodočnost» na upravništvo. 702

VAJENEC za ključavničarsko delavnico se sprejme. Zakovšek, Milje — Muggia. 700

MIZAR Mihalič Anton v Klancu pri Kozini izvršuje vsa mizarska dela. Spalne sobe in posamezni kosi pohištva vedno na razpolago. 705

MLADENIČA želita znanja z dekletoma, v svrhu ženitve. Ponudbe pod «Mirno srce» na upravništvo. 708

POROČNE sobe iz mehagonijevega lesa L. 1800.— jesenove L. 1900.— topolove L. 2000.— Blago zajamčeno. Türk San Lazaro 10. Primerjajte cene in kakovost blaga. 701

IZLOŽBENA OKNA, parketi, vrata, okna, okrožja iz belega kamna, ognjišča, peči, mize, držaji, železna omrežja, železno tramovje, presek 40, dolžina 5.83 in 5.47 m, in drugi rabljeni materiali, se prodajo. Via Mazzini 37. 712

ŠPAGO, vrvi, vsake vrste, dobite po najnižjih cenah pri trvdki Kolar. Pošiljajte tudi na deželo. Trst, Via Commerciale št. 2. 713

KROGLE iz trdega lesa (legno santo) strugar Čebu, via R. Timeus 7. 709

POSTELJA se da v najem pri upravništvu. 710

STENICE in drugi mrčes uničujemo popolnoma, zajamčeno. Prodajamo uničujoče sredstvo v steklenicah. Zavod za dizinfekcijo, via Rossetti 2. 711

POROČNE sobe, masivne od L. 1700.— naprej. «Garanzia» tovarna pohištva, via Palladio 5, vogal via Rossetti.

ZA LOVCE! Na prodaj je prvovrstna, malo rabljena trocevka-petelinka, izdelana pred vojsko v svetovnoznani tovarni Sauer & Sohn, Suhl, Cevi (kal. 16) sta zastreljeni za brezdični smodnik; cev za kroglo je 9.2 m/m. Kupec dobi približno 25 nabojev za kroglo in 50 za zrnje. Zadnja cena je 1.600 lir. Na prodaj so tudi 4 lepe starinske pištole na kremen (Halfterpistolen) po 100 lir ena. Ponudbe do 20. t. m. na upravo Edinosti pod šifro «Trocevka». 697

KNJIGOVODJA IN KORESPONDENT, samostojna moč trgovske in špedicijske strobe, zmožen popolnoma slovenskega, srbohrvatskega, italijanskega, nemškega jezika išče službe. Prvovrstna spričevala in reference. Ponudbe na Edinost pod «32». 697

HIŠA, nova, enonadstropna, s tremi sobami in kuhinje, v bližini Gorice, se prodaja za vsako ceno. Naslov pove upravništvo. 680

PRVA ŠOLA za krojenje, šivanje, vezenje, izdelovanje klobukov. Via Lavatoio 5 Trst. Donda Klampferer. Odprete 10. maja. 681

SLUŽBO uradnika, blagajnika, korespondenta ali revizorja, tudi par ur dnevno, sprejme bivši dolgoletni poslovodja tiskarne, večš slovensčine, italijanščine in nemščine v govoru in pisavi. Priporoča se denarnim zavodom, odvetniškimi pisarnam, društvom, trgovskim in obrtnim podjetjem.

Preteklost neomadeževana. Spričevala in reference na razpolago. Meljavec, A. Stoppani 5/II. 688

UČENEC, 14—16 let star, krepak, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom. Šiškočič, Kozina. 689

POMLADNO ZDRAVLJENJE. Smilofed Tryoški sok izdelan v lekarni Castellonovih, Trst via Giuliani 42, posebno priporočljiv za starejše proti poapnenju žil, revmatizmu in vsem drugim boleznim, ki izhajajo iz krvi, ker vsebuje joduro in je vsled tega izborno čistilno in krepijo sredstvo. Popolno zdravljenje 6 steklenic. Steklenica stane L. 11. Dobiva se samo v lekarni Castellonovih. 685

MLADA, bogata trgovsko izobražena gospodična želi znanja v svrhu ženitve z resnim gospodom v starosti od 24—35 let. Prednost imajo trgovci in uradniki. Bogastvo postranska stvar. Le resne neanonimne ponudbe na upravništvo pod «Bogata nevesta». 696

MLEKARSKI pomočnik se sprejme takoj. Plača po dogovoru. Hrana in oskrba v hiši. V. Slapšak, Koče, Prestrane. 698

MESARSKI pomočnik se sprejme takoj. Plača po dogovoru. Marija Strel, gostilničarka, Spodnja Idrija 83. 699

VODA «DELL'ALABARDA» PROTI IZPADANJU LASL. Vsebuje kinin in je vsled tega posebno priporočljiva proti prhljaju in za ojačenje korenin. Steklenica po L. 6 se dobiva samo v lekarni «Castellonovih», Trst, Via Giuliani 42. 507

UČENCA s primerno šolsko izobrazbo, posebnih starišev, sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom in železnino Aleksander Ličan, Il. Bistrica (Bisterza). 690

KRASNO POSESTVO v severni Bosni se prodaja pod jako ugodnimi pogoji. Posedstvo obstoji iz 6 kat. juter dvorišča in sadonosnika, 24 kat. juter livad, 2000 k. j. njiv in 160 k. j. mladega gozda, z vsemi potrebnimi stavbami in z živim in mrtvim inventarjem. Vse leži v kompleksu ob glavni cesti in v bližini okrajnega glavarstva. Proda se, v skupno ali po večjih in manjših parcelah. Naslov pri upravništvu. 678

TROPINOVEC, pridelek «Zadružne žganjkuhe» v Dornbergu, (Montespino), je pristen in po cen. Razprodajalci naj se obrnejo naravnost na trvdko, ki razpolaga z veliko zalogo in ga razpošilja v vsaki množini. 650

ZALOGA šivalnih strojev, dvokoles, in vse v to svrhu spadajoča dela ima Lado Petrič, mehanik, Trnovo, Il. Bistrica. 476

POZORI! Specialen slovenski tečaj moškega in damskega krojenja za Slovence iz zasedenega ozemlja. Vsak krojač, šivilja ali nešivilja ima priložnost, da vsaki podobi v modnem listu, na vsako mero naučiti se krojenja po lahko razumljivem sistemu, ki je preizkušeno v oblasti. konces. «Krojni akademiji» na Starem trgu št. 19, I. v Ljubljani, v tečaj, ki se prične 8. maja. Sola izdaja modne liste po najnovjši modi za krojače in šivilje s priloženim točnim slovenskim poukom, da more vsak krojač ali šivilja po teh modnih listih krojiti ali dobiti zaželjeni kraj po podobi. Cena modnim listom je Din. 120 z veliko stensko tablo. Razpošiljanje in izdelovanje najmodernejših krojev po vseh merah in podobah. Učeni, ki ne morejo priti v Ljubljano, dobijo lako pouk potom pošte s slovenskim učnim zvezkom. Informacije daje «Krojna akademija», Stari trg, št. 19, Ljubljana. Ob zaključku se dobi spričevalo in internacionalna diploma. Vodstvo priporoča učence, ki absolvirajo tečaj, za krojitelje. 622

ELIZIR CHINA. Jako okusen. Vzbuja tečnost in je najboljše zdravilo proti žledničnim šibkostim in za rekonvalescenca. Steklenica L. 6.— Dobiva se samo v lekarni Castellonovih, Trst, Via Giuliani 42. 508

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče, Gorori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. 668

KIROMANT v ulici Pietà 12, vrata 6, pove srečo, preteklost in bodočnost življenja. 657

BABICA, avtorizirana, diplomirana, sprejema noseče. Adele Emerschitz-Sbaizer, Farneto 10 (podaljšana Ginnastica), lastna vila, telefon 20-64. 679

PRVNI SIRUP priporočljiv proti kroničnemu kašlju in bronhialnim afekcijam. Steklenica za odrasle L. 7.50, za otroke L. 5.— Dobiva se samo v lekarni Castellonovih, Trst, Via Giuliani 42. 506

Zahvala.

Globoko ginjeni po izrednih dokazih prijateljstva in sočutja ob priliki nenadomestljive izgube našega ljubljenega

STANKA

izraza podpisana najsrčnejšo zahvalo vsem, ki so na katerikoli način počastili blagega pokojnika.

Posebno se zahvaljujemo č. g. Fr. Guštinu za tolažbo, trvdki Mankoč za njeno velikodušnost in «M. D. Prosveta».

Bog plačaj vsem!

Trst, 8. maja 1926.

Družina BRATINA.

Zahvala.

Podpisane se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin našega nepozabnega

Alojzija Furlan-a

Posebno se zahvaljujemo g. zdravniku dr. u. Vittorelli-ju, gosp. primariju dr. u. Mann-u, zdravnikom asistentom, sestri Aldi in strážnicam III. oddelka mestne bolnice, kakor tudi vsem, ki so v tako obilnem številu spremili pokojnika na njegovi zadnji poti.

Sv. Ivan, 8. maja 1926.

Družine Furlan, Čergol, Meula, Dolhar, Grgič.

zera, kjer so se z enim pogledom prepričali, da so dosegli svoj namen.

In resnično: o granitnem bregu se je v skali nad vodno gladino pokazala iskana odprtina. Po ozkem, kamenitem robu, ki je bil tudi že nad vodo, so prišli po suhem do tja. Odprtina je bila kakih dvajsetpet čevljev široka, v višino pa je merila samo dva čevlja. Po svoji obliki je bila torej podobna otekalnim luknjam ob robu trotoarjev, zatorej ni bila še pristopna. Toda Pencroff in Nab sta jo črez uro s svojimi motikami razširila.

Inženir je pristopil in je videl, da je dno v prvem delu odtoka nagnjeno samo trideset do tridesetpet stopinj. Hodnik je bil torej prehodan. Za slučaj, da bi bil v notranjosti bolj strm, bi mogli lahko priti doli do morske višine. Če bi pa v notranjosti gorske zmoče odkrili prostorno jamo, kar je bilo verjetno, tedaj so upali, da jo bodo mogli uporabiti.

«No, gospod Cir, kaj se obotavljamo? je vprašal mornar, ki je bil nestrpen in je hotel takoj v odprtino. Saj vidite, da je šel Top naprej.

— Ze prav, je odgovoril inženir, tu notri potrebujemo luči. Nab, odreki nekaj smolnatih vej.»

G. DOLLINAR, Trst, Via Ugo Polonio št. 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz-izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje, pisalnega i. t. d. papirnatih vrečic ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 503

SIRUP GLICEROFOSFAT, splošno ojačevalno sredstvo proti vsaki živčni bolezni. Steklenica po L. 7. Za popolno ozdravljenje zadostuje 8 steklenic. Dobiva se v lekarni Castellonovih, Trst, Via Giuliani, 42. 524

Zahvala.

Vsem, vsem, ki so iz Sežane in drugih krajev prihiteli, da spremijo našo blago ženo in našo zlato mamo

Kristino Štolfa

k večnemu počitku in še posebno častiti duhovščini, pevskemu zboru za ganljive žalostinke. se globoko ginjeni najiskrenejše zahvaljujemo.

Sežana, 5. maja 1926.

Žalujoči ostali.

ZAHVALA

Ob priliki prebriske izgube našega ljubljenega in nepozabnega

VLADIJA

izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo g. zdravniku dr. Pertotu, učiteljstvu slovenske zasebne šole in vsem onim, ki so z darovanjem venčev in cvetja ali spremstvom na zadnji poti počastili spomin dragega pokojnika.

TRST-SV. IVAN, 8. maja 1926. (545) Žalujoča družina Golob.

Zahvala.

Najsrčnejšo zahvalo izrekamo vsem, ki so nas tolažili ob bridki izgubi in spremili k večnemu počitku našega nepozabnega

Frana Lupinc-a

Posebno se zahvaljujemo čast. gospodu vikarju Stanti, telovadnemu društvu, iz Mavhinj, g. Fr. Legiša, trgovcu, godbi, pevskemu zboru in vsem darovalcem venčev in cvetja ter gmotnih sredstev.

Bog plačaj vsem!

Mavhnje - Devin, dne 7. maja 1926.

Žalujoči družini LUPINC - PEČIKAR

ZAHVALA.

Pod vtisom veličastnega spreveda na zadnji poti našega predragega pokojnega

Josipa Pipan-a

izrekamo prečastiti duhovščini, gg. uradnikom vseh uradov, učiteljstvu, nadalje orožnikom za častno spremstvo, kakor tudi milici in finančni straži, Vam vsem, ki ste se prišli posloviti, kot sorodniki, zvesti prijatelji ali znanci, kljub deževnemu vjetemu in daljni poti, Vam, ki ste mu izkazali zadnjo čast z vencem in cvetjem, kakor tudi pevskemu zboru za ganljivo petje in končno Vam vsem, ki ste stremeli, da utešite našo tugo nad tako bridko izgubo, naša toplina in iskrena zahvala.

PRESERJE, dne 8. maja 1926.

Obitelj PIPAN.

Nadaljuje se do preklica naša prodaja s splošnim

POPUSTOM 20%

Izredna prilika za birmo in binkošti

Corso Vitt. E. III, 16 TRST Via Vitt. E. III, 16

ÖHLER

Učinkovito čistilno in hladilno sredstvo, posebno priporočljivo proti Arteriosklerozi, revmatizmu in slabi cirkulaciji krvi

SMILAIOD
1-2 žlici dnevno po jedi
Steklenica L. 11.—
Prodaja se v lekarni Castellonovih, Trst
Via Giuliani 42 (blizu slovenske šole)

Pošiljajte tudi po pošti.

bila konkurenta, ki sta skušala drug drugega izpodrinuti. Costante dolži Mezzarja, da ga je svojčas osleparil za znesek 2000 lir, zato mu je prisegel, da se bo o prvi priliki maščeval. Včeraj sta se zagrizena sovražnika mudila po kupčijskih opravkih v našem mestu. Nesrečno naključje je naneslo, da sta se opoldne, ko sta nameravala zopet odpotovati, srečala pred postajo. Costanteju je pri tem srečanju zavrela kri in v divji jezi je potegnil revolver ter pričel streljati proti Mezzarju, ne meneč se za ljudi, ki so se tedaj v precejšnjem številu mudili pred kolodvornim. Le srečnemu slučaju se je zahvaliti, da ni njegov blazni čin imel tragičnih posledic. Vsega skupaj je Costante žalil 4 strele.

Po zaslišanju je bil Costante odveden v zapor v ulici Coroneo, dočim je Mezzar odpotoval domov.

Strasen samomor mladega težaka.

V lesnih skladiščih pod Škednjem, kjer je bil zaposlen, si je včeraj zjutraj na strasen način vzjel življenje 26-letni težak Anton Asquini, stanujoč v ulici Guardia št. 50. Skočil je pod lokomotivo, ki je tam premikala vagono. Nesrečnik je bil na mestu mrtev, kajti koleso so mu popolnoma odrezala glavo. Nesrečni mladenič je že delj časa koval samomorilne naklepe. Predvčeršnjim se je skušal zastrupiti, pa so mu tovariši pravočasno iztrgali iz rok usodno steklenico. Ni znano, kaj je Asquinja gnalo v smrt. Nekateri menijo, da je storil obupni korak radi bede in nesrečnih družinskih razmer. — Truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico mestne bolnišnice.

Obupni korak starca.

V veži neke hiše v ulici Fonderia je 76-letni brezposelni težak Fran Bradamante, stanujoč v ulici Pietà št. 11, včeraj zjutraj izpil s samomorilnim namenom precejšnjo količino solne kisline. Mimoidoč ljudje so poklicali na pomoč zdravnika resilne postaje, ki je nesrečnemu starcu izpral želodce ter ga dal nato prepeljati v mestno bolnišnico. Njegovo stanje je zelo nevarno. Bradamante je izjavil, da je storil obupni korak iz žalosti in obupa, ker so ga otroci na stara leta zapustili v bedi in pomanjkanju.

Vesti z Goriškega
Goriške mestne vesti

PRAVNIK ZA IZVOZNI TRG V GORICI.

Kakor smo že poročali, se odprta jutri t. j. 10. t. m. izvozni trg nasproti pokritemu trgu zraven vojašnice. Iz pravilnika posemamo sledeče točke, ki so velike važnosti za naše ljudi.

- 1) Vsi pridelki, sadje in zelenjava, ki se pripeljejo v mesto, da se tu prodajo na debelo, se morajo prineseti naravnost na izvozni trg. Taki pridelki se ne smejo oddajati ne po vežah ne po zasebnih hišah.
- 2) Trg se odpre vsako jutro ob 4., pred 6. uro se pa ne bodo smele sklepati kupčije.
- 3) Na trg bodo smeli do določene ure edino le donosni pridelki, ko poravnava stojnino in uslužbeni gostilne, ki se nahajajo na omenjenem trgu.
- 4) Listki, ki nadomestujejo aro za blago, morajo imeti v čilijih pisavi: ime, prilitek, kraj obrata kupca, količina dobjenega blaga, morebitni popust, dogovorjen s prodajalcem in ceno, ki se določa ob dobavi. Prodajalci ne smejo sprejeti takih listkov od več prodajalcev.
- 5) V slučaju dežja se presele prodajalci in kupci na pokriti trg, a od prodajalcev le oni, ki so svoje pridelke s seboj prinesli in ne oni z vozev.
- 6) Občinstvu bodo na razpolago potrebne tehtnice, za kojih uporabo se bo morala plačati običajna pristojbina.
- 7) Prodajalci prinesejo na trg samo one pridelke, ki so pripravni za trgovino na debelo. Tržni organi bodo strogo nadzirali blago, ki se bo takoj zaplenilo v slučajih, da je pokvarjeno, nezrelo in nesposobno za izvoz.
- 8) Vsi trgovci s sadjem in zelenjavo, ki pridejo na trg po kupčiji, bodo morali imeti pravilno obrtnište, s katero se izkažejo pri tržnem nadzorniku, da jih vpiše v naložbe za to postavljen seznam.
- 9) Kdor koli bi ogrožal svobodo pogajanj, nadlegoval prodajalce, in kdor koli bi se ne reval po ukazih za to postavljenih organov se takoj odstrani s trga.
- 10) Kdor se pregreši proti omenjenim pravilom, se bo kaznoval v smislu postava.

Danes ob 20 Cankarjev večer v Trgovskem domu

Hodniki po mestnih ulicah.

Od časa do časa prihajajo v javnost pri- tožbe glede slabega tratoarja po goriških ulicah. Razen glavnih in prometnejših krajev: Rašela, Travnika, Gosposke ulice, Tekališča in še par drugih, so ostali hodniki ob hišah docela taki, kakršne je pustila vojna. Na nekaterih mestih je naravnost nujna potreba, da se odpravijo nedostatki, ki se občutijo posebno ob deževnem vremenu. Človek mora preskakovati cele luže. Najrajši bi jo mahnil kar po cesti, če bi ne vozili avtomobilov mimo tebe s tako naglico, da si ves poskropljen po obleki. Ob tej priliki naj se omenijo tudi skrajno pokvarjeni žlebovi še ne popravljenih hiš, tako na voglu Solske ulice, kjer se nahaja »Goriška Straža« in kjer menda tudi streha pušča. Temu voglu se mora človek izogniti v deževju v velikem loku, sicer se zmooči popolnoma, kajti niti dežnik mu prav nič ne pomaga.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici

bo imelo svoj redni občni zbor dne 26. maja t. l. ob 20. uri v društvenih prostorih s sledečim dnevnim redom: poročilo o delovanju društva, o denarnem in knjižničnem poslovanju, o sklepanju glede nadaljnjega obstoja društva event. volitev novega odbora in slučajnosti. Računi so članom vsak dan od 10.—11. na vpogled.

Prepoved prodajanja gob

Da se prepreči morebitna zastrupljanja, je zaukazal goriški komisar, da se smejo gobe prodajati izključno le na pokrite trgu, kjer jih pregleda tržni nadzornik in opremi s posebnim znakom, da so užitne. Prodaja gob po hišah ali sploh izven pokritega trga je strogo prepovedana.

Sportni stadij

Razna italijanska sportna, telovadna fašistovska mladinska združenja ter šolski patronat se posvetujejo, kako bi priskrbeli Gorici modernim zahtevam odgovarjajoči stadij za sportne igre. Zamisel novega stadija je precej velika in bo potreba precej denarnih žrtv in pa časa, da se načrt o novem sportnem stadiju uresniči.

Sportno društvo Sparta pa ravno radi pomanjkanja potrebnega igrišča ne more priti do pravega razmaha. Sedanji voditelji društva se sicer trudijo, da bi priskrbeli potrebno igrišče, toda radi pomanjkanja potrebnih denarnih sredstev so vsa njihova prizadevanja zaman.

Slovenska javnost bi morala ravno po zgledu italijanskih združenj spoznati, kako važna je za novi rod pravilna gojitve sporta in telovadba ter mu pomagati s sredstvi, da se mladina v tem svojem zdravem hotenju lahko udejstvuje.

Vsi na VESELICO v Volčah dne 13. maja na praznik vnebohoda

PODGORA

Te dneve so se vršile pri nas hišne preiskave. Preiskala so se stanovanja Kralju, Radinji, Perku, Kogoju in Maroltu brez posebnega uspeha.

DOBRAVLJE

Ker je bila veselica, katero je imelo prirediti naše prosvetno društvo »Zarja«, dne 2. maja t. l., prepovedana od kr. kvesture v Gorici, se bo ista vršila na vnebohoda dne 13. t. m. Veselica se bo vršila na prostoru dobrovske Zadruge in se prične ob 3.30 popoldne. Na sporedu je petje, kuplet in veseloigra »Dr. Hribar«. Upamo, da nas okoličani tudi v drugič posetijo v lepem številu, ker so se morali, ne po naši krivdi, v nedeljo nezadovoljni raziti.

BATE

(Skrajno drzen roparski napad)
O tem roparskem napadu nam poročajo še sledeče podrobnosti:

Posesnik Josip Sedevečič iz Bat (Podlaka 168) žene na semenjski dan v četrtek 29. prejšnjega meseca par volov v Gorico na prodaj. Ko sklene kupčijo in mu kupec izplača 6.500 L, se napoti proti Komnu, kjer vstopi v korijero, da se popelje do Fobškega kala, odkoder ima še pol ure hoda do Podlake (svoje doma). Po običajnem odpočitku v gostilni na Fobškem kalu se napoti v družbi posestnika Jos. Humarja ob 5 popoldne po hribu proti domu. — Kakih tristo korakov od gostilne na pobočju hriba zapazita, da jima sledijo trije mladeniči, toda ne sluteti nikake nevarnosti, jim nista omenjena posestnika posvečala nikake pozornosti in sta nadaljevala svojo pot dalje.

Ko je omenjena trojica mladeničev dohitela imenovana posestnika, naskočili in podere na tla eden izmed treh Jožefa Humarja, vojnega invalida, in ga toliko časa tisti k tlom, da sta ostala dva roparja pobrala iz notranjega žepa suknje posestniku Josipu Sedevečiču listnico z 7.100 L.

Napad se je izvršil z bliskovito naglico, kajti dejanje ni trajalo niti pol minute in že je bil oropan Sedevečič za lepo svoto 7.100 L. a o roparjih nobenega sledu več. Zginili so med gostimi grmi v smeri proti Batežom.

Kot se je naslednjega dne ugotovilo, so zasledovali roparji Sedevečiča ves čas, ko je prodajal vole, v korijero do Fobškega kala so se peljali skupno in tudi v gostilni so imeli žrtve vedno pred seboj.

To je prvi slučaj v naših gorah, da tako predržno ob belem dnevu napadajo človeka na dovolj obljudeni cesti.

IDRIJA.

Prvi dan maja. V Idriji je že stara navada, da se prvi maja praznuje. Stara navada železna srajca. Na to je računala tudi policija in se je zavarovala. Ze 30. aprila je izvedla nekoliko preiskav v mestu pri raznih ljudih. Ta dan se je pripeljal v mesto tudi precej mlilnikov, da zastrajajo okoliške griče, kjer je bilo prejšnje čase slišati streljanje. Vendar je vzlic temu počilo ob 9 zvečer v dveh krajih v dolini in ob 10 zvečer sredi mesta. Ta zadnji strel je imel precej posledic, ker je razbil na okoliških hišah precej šip.

Ker stražniki niso poznali navad, ki jih imajo Idrijčani, so v soboto ustavljali delavce, ko so se vračali v mesto na dom, ter jih vpraševali, zakaj so čedno oblečeni. Rudarji se pri nas namreč preoblečijo in umivajo v čakalnicah. Tako je moral neki Vidmar z g. maršalom nazaj v čakalnico, da se je slednji tam prepričal, da je res, da se tam umivajo.

Dijaka Kogea je so aretirali, ko je bil doma in je ravno inštruiral nekega sošolca. G. maršal mu je stavil neko vprašanje in ker takoj prejel odgovora, ga je aretiral. Z njim vred tudi onega inštruiranca. Prisotna mati dijaka Kogea je padla v nezavest, ko je videla svojega sina vkleknjenega. Šele v kasarni so si dali dopovedati, kaj je oni drugi iskal pri Kogeuju. Potem pa so inštruiranega preiskali stanovanje, inštruktorja pa obdržali v zaporu.

Drugi incidentov in iznenadenj ni bilo. Kogej je imel ravno te dni razpravo v Gorici pred tribunalom.

O poteku prvega dneva maja v Idriji nam še pišejo:
Prvi majnik je potekel v Idriji brez posebnih incidentov. V rudniku se je delalo kakor po navadi; mesto je imelo svoje navadno lice. Pač pa so si nekateri lahko misljeni ljudje na predvečer tega dne dovolili nevarno zabavo s streljanjem, to pot sicer manj kakor druga leta, vendar je v neki hiši v sredini mesta popokalo nekaj šip, kar priča da je bilo strelivo vžeto v bližini Nikovo. Dasi je tako počenjanje otročje, je vendar tudi nevarno in škodljivo, ter nima prav nobenega pomena; zato bi bilo res želeli, da take vrste zabava, naj izvira od kogarkoli, v bodoče odpade. Organi javne varnosti in milica so bili sicer pridno na delu, da zasačijo storilce, a brez uspeha. Po mestu so na dan 1. maja in naslednji dan krožile pomnožene patrole, ki pa niso imele več nobenega posla.

Naročalte in širite „EDINOST“

Vesti iz Istre
IZ KOZINE.

Pevsko in bralno društvo »Venec« je minul zvečer zapelo podoknico gospej Kristi Benčič — Slavac, ki se je sledečega dne poročila. Sredi lepe pomladi ko stopa v novo življenje naša vrla članica, tamburašica in izvrstna pevka-sopranistka, ji kličemo njej in g. Slavcu: mnogo sreče!

Loterijske številke

Izrebane dne 8. maja 1926.

BARI	15	47	49	63	72
FIRENZE	37	22	42	84	38
MILANO	60	36	17	30	65
NAPOLI	8	30	24	84	89
PALERMO	80	55	37	6	86
ROMA	55	48	61	14	63
TORINO	49	53	83	10	59
VENEZIA	51	17	38	19	37

DAROVI

Za »Dijaško kuhinjo« v Gorici daruje tvrdka Anton Kuštrin v Gorici L 25.— Priporočamo jo!
V počastitev spomina drugega sošolca Vladka Goloba daruje Jelen Angel L 5.— Tuzar Marica L 10.— »Solskemu društvu«.
Namesto venca na grob pok. Kristini Stolfa krčmarici v Sežani, darujejo sežanski pevci za »Solsko društvo« Lir 30: V tej vsoti je darovanih 10 lir od Iva p. d. Barbarinca ker se ni mogel udeležiti pogreba.
Vsem darovalcem srčna hvala!

Borzna poročila.

DEVIZE:
Trst, 8. maja Amsterdam od 1004.— do 1014.— Belgija od 77.— do 78.50; Paris 18.25 do 18.75 London od 121.20 do 121.40; New York od 24.92 do 25.—; Španija od 369.— do 364.— Švica od 483.— do 485.—; Atene od 39.50 do 31.50 Berlin od 293.— do 297.—; Bukarest od 8.— do 8.50 Prag od 74.— do 74.30; Ogrska od 0.0349 do 0.0352; Dunaj od —.852 do —.356; Zagreb od 44.10 do 44.30.
Renezijske obveznice 10.10.
VALUTE:
Trst, 8. maja Avstrijske krone od 0.034 do 0.0353; dinarji od 43.75 do 44.25; dolarji od 21.80 do 24.95; novi po 20 frankov od 95.— do 98.— funt Sterling od 120.05 do 121.30.

Obvestilo.

Poročamo svojim cenjenim odjemalcem, da je g. Vodopivec Franc iz Gorice prenehal biti naš trgovski zastopnik in sicer od 1. maja naprej.
Od tega dneva naprej se ne smatej več veljavna ne izplačila, ne naročila, izvršena od njega.
Travni Calcioni & Sant
Podružnica v Gorici
Agentje tvrdke SNOM
(ruski bencin) za furiansko ipokrajino.

Senčnice in zastori
Mehanični zastori
F. FERJANČIČ
TRST (6) — Via S. Maurizio 9

Posojilnica in hranilnica na Opčinah
registr. zadruga z neomejeno zavezo vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil
v soboto, 15. maja 1926 ob 8 zvečer
v prostorih Konsum. društva.

DNEVNI RED:

- 1. Poročilo načelnštva.
- 2. Poročilo nadzornštva.
- 3. Odobrenje letnih računov.
- 4. Nadomestne volitve.
- 5. Revizijsko poročilo.
- 6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi
Načelnštvo.

V slučaju nezadostne udeležbe se vrši občni zbor glasom § 35 zadrughih pravil pol ure kasneje.

Potnika

samo prvovrstno, vpeljano moč, išče tovarna testenin za Julijsko Krajino. Ponudbe na upravništvo pod „Potnik“.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Glavnica in rezerva Dinarjev 60.000.000—
Telefon: 5—18, 22—98
PODRUŽNICA V TRSTU
CENTRALA V LJUBLJANI
Glavnica in rezerva Dinarjev 60.000.000—
Telefon: 5—18, 22—93

Obrestuje vloge na vložnih knjižicah po 4 %, na tekočih računih po 4 1/2 % vezane vloge po dogovoru. — Prejema DINARJE na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.

Najprikladnejša zveza z Jugoslavijo
Blagajna je odprta od 9%—12%, in od 14%—16
Podružnice:
GORICA, Brežice, Celje, Cermetelj, Kranj, Logatec, Maribor
Podružnice:
Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split

Čevljarnica L. Rebec
Trst — Via Carducci št. 36
je preskrbljena z veliko izbero finejšega in navadnega **OBUVALA** 522
moškega, ženskega in otroškega **ponajzmernejših cenah**

KRAPINSKE TOPLICE
blizu Zagreba, Hrvatsko. Termalne kopeli in blatno zdravljenje revmatizma, protina, ischiasa, ženskih boleznih i. t. d. Stanovanje in popolna oskrba od Din. 50.— do 80.— dnevno za osebo. Pred sezijo in po seziji posebni popusti. Vojaška godba in druge zabave. Lastna električna razsvetljava. (403)
Pojasnila in prospekte potom ravnateljstva Krapinskih Toplic S. H. S.

Zobozdravnik
Med. U. dr. D. Sarđoč
specijalist za ustne in zobne bolezni
perfekcioniran na dunajski kliniki
ordlnira v TRSTU
Via M. R. Imbriani 16, I. (proti Via S. Giovanni)
od 9-12 in od 3-7 531

KRONE po 2.10
plačuje 549
ALOJZIJ POUH, Piazza Garibaldi 2
prvo nadstropje
Pazite na naslov! Pazite na naslov!

NOVA ZALOGA KOLES
100 koles za oddajo vedno pripravljenih od L 450— naprej. Potrebščine in material za izdelovanje koles. 548
G. Miloch & C.
Trst, XXX ottobre 4

Zaloga domačih vin.
Vipavsko, istrski refošk in kraški teran. Na debelo in za družine **Viale XX settembre 94** (prej Acquedotto) na drobno in za družine **Via Giuliani 32**. Telef. 2-41
Priporoča se lastnik
552 **FR. ŠTRANČAR.**

SEVER & C.
TRST
Via Machiavelli št. 20 547
Prodaja semena KRMILNE PESE kakor tudi vsa druga KRMILNA, ZELENJADNA ter CVETLIČNA SEMENA garantirana, čista, prvovrstna po konkurenčnih cenah. — Postrežba točna.

TRGOVSKO OBRTNA ZADRUGA v TRSTU
registrovana zadruga z neomejenim jamstvom
VIA PIERLUIGI DA PALESTRINA 4, pritišje
Obrestuje hranilne vloge, počeni s 1. januarjem 1926 po **5%**
Večje vloge, vezane na odpoved, po dogovoru.
Davek na obresti plačuje zavod sam.
Trgovcem in obrtnikom otvarja tekoče čekovne račune.
Sprejema tudi vloge na tekoči račun v Dinarjih ter jih obrestuje najugodnejše.
Daje posojila na menično poroštvo, zastavo vrednostnih papirjev, ali dragocenosti in vknjižbe. Eskomptira trgovske efekte.
Uradne ure od 9-1 in od 3 1/2-5 1/2 pop. Poštno-hran. račun št 11.1327. Telefon 15-94.

JAKOB BEVC
urarna in zlatarna
Trst, Campo S. Giacomo 5
Zlato kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah
Krone plačuje višje kot vsi drugi.
Zaloga raznovrstnih ur in zlatenine. (546)

Zaloga neprekosljivih ŠIVALNIH STROJEV
I. R. I. Mundlos
CERVELLINI
Trst — Via Muratti — Trst 4
Tip „Central“ s tuljavo, pedalom, podstavkom L 620.— z jamstvom. 551

Velikanski dohodi dunajskega 39
POHIŠTVA
navadne in finejše vrste
ki se bo prodajalo po starih, nizkih cenah z 10% popustom
skozi ves mesec januar
Na drobno Na debelo
Največje jamstvo.
R. CAMPONOVO
Tel. 793 - Viale XX Settembre 33 TRST

LUIGI GREGORIKH 435

Trst — VIA CINCAGLIA ST. 13
Zdravnik za zobe in usta
Dr. Lojz Kraigher
sprejema vse dni v tednu
v Gorici na Travniku št. 20
ob sobotah in nedeljah pa tudi
v Ajdovščini št. 146
nasproti ljudskemu vrtu (550)

SLOVENC!
Ne pozabite, da ima tvrtka „Old England“
Trst, Corso V. E. III, 26
nasproti zastavljalnici
izgotovlj. obleke
površniške 524
tu-in inozemsko blage
Lastna krojačnica I. reda
Govoril se slovensko